

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemam za četr leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravnštvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Obrat?

Uže davno nij bilog dogodjaja, za kateri se je novinarstvo tako zanimalo, kakor za Bismarkovo potovanje v Beč. Zaradi tega nobeden misleč človek časnikarskim poročilom o namenih in vspehih nemške in avstro-ogerske diplomacije nij posebne važnosti prisojal, ker vsak vé, da državni sami toliko na veliki zvon obešajo, kolikor njihovim nameram služi. O tem nij dvomiti, da so se važne stvari sklepale v Beču, kaj pa da je bilo skleneno, to je večinoma zgol kombinacija. Edino resnično je morda to, da so se mimo drugih razpravljal narodno-gospodarski, v prvej vrsti trgovinski odnosa. Pa to vprašanje — dasi samo na sebi zbilja dosta važno, vlasti za Nemčjo, katero je hudo razburila Bismarkova brezobzirna gospodarska politika — samo vprašanje gledé colnine gotovo nij bil povod, da je nemški velmož potrudil se v Beč. Toda, kaj je ugibal z našim pol-prošlim in z bodočim popečitljem vnaanjih poslov, tega ne natvezejo vsacemu na nos gospodje, ki so pri tacih pogovorih prisotni. A radovedni svet s tem skrivnostnim molkom nij zadovoljen, on na vsak način hoče nekaj zvedeti, budi si uže kar koli, in visoka gospoda mu ustreže — s pestjo peska v oči! Mundus vult decipi, ergo —. Poslužni vladni organi si prizadevajo, da novic željne verne državljane nasitijo z obilnimi vestmi „iz najboljšega vira!“ In tako svet zvá, da je vse v najlepšem redu, in lagje mu je pri srcu. Čestitljivi „officiosus“ je v tacem slučaju podoben zdravniku, ki se pripravlja bolniku z obzreti, rekoč: Čemu bati se, saj nič ne boli! — ali pa Moslimu, ki krščenemu človeku glavo odseka s teškom: Ne boj se, brate!

Izvestno je še v živem spominu občinstva, čitaločega novine, kako so „inspirirani“ časniki po vodilu od zgoraj na vso moč trobili, da je vsled dunajskoga ministerskega sestanka „osiguran evropski mir.“ Kdo vé, koliko zvestih podložnikov je to verjelo! Angleški politiki vsakako niso bili mej vérnimi, nego vznemirjala jih je navidezna prijaznost železnega kancelarja nasproti Avstro-Ogerskej. Sicer je tudi angleško novinarstvo pelo isto staro pesen o evropskem miru, pa očividno je z njo le začasno tolažilo samo sebe, druge pa hotelo slepit, da bi diplomatski aparat tem laglje delal. In uže se vidi, kakor da bi bili vohuni st. Jameskega kabinta nekaj izteknili. Telegraf namreč poroča, da je angleška diplomacija vsa po konci, kakor uže nij bila od tistega časa, ko je objavljena bila sanštefanska rusko-turška pogodba. Sicer poročilo ne pove še nič natančnega, temuč samu pristavlja, da naj se svet pripravi na veliko iznadejanje.

Ali je kaj resnice v tem, to se bode skoro pokazalo. Mogoče, da je za zdaj le prazen strah, namenjen senzacijo napraviti in predale časopisov z novimi konjunkturami polniti, mogoče pa tudi, da se obistini skrivnostno prorokovanje. To je namreč gotovo, da imajo za Angleže razmere posameznih evropskih držav mej soboj z ozirom na iztočno vprašanje neizmerno važnost. Največjo pozornost jim morajo vzbujati prijateljske zveze posameznih vlad, ker nij moč na prvi mah vedeti, kam uprav merijo. Treba opomniti, da se je poslednji čas raznesla govorica o — avstrijsko-turške zvezi, ki bi se pač prav blizu dotikalata najtanjih angleških interesov. Mi nehčemo tukaj razpravljalati, kar o le-tej zvezi mislimo,

ker bi radi verjeli, da — nij mogoča. Pa Bog vé, kako magjarska, od Bismarka nadkriljena politika umeva ulogo avstrijsko-ogerske monarhije, katerej mora baje namea biti, da kulturo nosi na iztok. Iz samega prijateljstva, brez vsake samopašne misli je naša vojska šla mirit in urejat Bosno, zakaj bi toraj mi še novih uslug ne storili Turčiji? Zanimljivo je uže, da se diskutira zveza naše države, katera je nedavno dobila priimek „bolne žene“, z — „bolnim možem“, na katerega preži skoro da vsa Evropa, okolo katerega se sučajo zvijače prvih njenih diplomatov. Ves njihov trud gre na to, da bi prekanili jeden druzega: kateremu se bode posrečili, da na led izvabi svoje visokospoštovane tovariše, o tem zdaj nij še govoriti. Močno so se napenjali Angleži, da bi Rusijo v kot potisnili, in ponašajo se, da so to dosegli. Pa nikar naj ne pozabijo, da ruski diplomatje slově po svojej premetnosti, in da je le tist na dobrem, kdor se — zadnji smeje. Morda se neprijetno „iznenadejanje“, katero obeča londonski telegram, v prvej vrsti tiče Angležev, ki so se tako ustili sè svojo brezkrvno zmago! Prav bi se jim godilo, pa — da bi naposled le ne bili iznenadejani zopet — mi, ampak da bi naši državni o spletkah, ki se z nova kujejo, krenili na pravi pot!

O-d.

Iz državnega zборa.

Na Dunaji 7. okt. [Izv. dop.]

Še stoji na starem mestu starata lesenača, le od zunaj so jo malo popravili in z novimi barvami pomazali, kakor si kaka stara lice pošminka, da bi zakrila gube, katere jej je zadal tek časa. Ko bi imela kaj čuta v sebi,

Listek.

Kovač Koren.

Narodna pravljica, poleg hrvatske po St. N—y zapisal V. Jarc.

V nekej vasi je živel jako bogat kovač, katerega so sploh za Korena klicali. Koren je imel razen več hiš in mnogo drugih poslopij tudi veliko zemlje: njive, travnike, husto itd. Izmej vsega tega pa je bil najboljši njegov vinograd, kateri mu je vsako leto donašal vina nad sto veder dobre mere. Nekega leta pa se primeri, da je toča vse pobila, kar je bilo na polji, in to s tako silo, da je tu in tam žito in druge sadeže popolnem v zemljo zabila. Se vé, da toča tudi Korenovemu vinogradu nij prizanesla; potokla mu je vse do črne prsti.

Ko se približa čas trgovate, gre tudi Koren obrat svoj vinograd in nabere tri oke (blizu devet litrov). „E, hvala Bogu, da sem

ga še te tri oke dobil,“ reče sam pri sebi Koren, stocivši vino v puterh. „Te tri oke pa hočem spiti z óm, katerega prvega srečam domov gredé; to nij vredno, da bi človek domov nosil.“ Kakor reče, tako tudi stori.

Na potu proti domu sreča neko neznanico žensko. „Dobr dan, tetka!“ pozdravi jo semejoč Koren. „Bog daj, Koren,“ odzdravi mu žena.

„Jaz sem reklo,“ pravi kovač, „da hočem z óm, ki ga prvega srečam, spiti te tri oke vina, ki ga nosim v puterhu. Imam ne ravno slab vinograd, koji mi daje vsako leto sto veder vina dobre mere, a letos, glej! dobil sem ga tri polne oke. No, pa dobro, da sem še toliko dobil.“

„Ljubi moj Koren!“ povzame žena besedo, „jaz pa prav tebe iščem. Zvedi! jaz sem — smrt. Bog me je po tebe poslal; pa ker te nijsem doma našla, prišla sem ti naproti.“

„Ej, ti tankovestna smrt ti, kako se ti pa mudi! — Na, pij najpreje, jaz moram svojo

obljubo spolniti; a potem sem pripravljen; potem storim, kar ti drago.“ To izgovorivši ponudi smrti puterh; sam pa se malo zamislji. Nij mu bila ta novica posebno po godu.

Smrt vzame puterh, nastavi in se dobro napije; kar pa jej še ostane, popije Koren. Puterh bil je izpraznjen.

„A, to se je dobro prileglo,“ pravi kovač, ustnice oblizoč, „dasi ima puterh majhen rilček, vendar sva lehko vino popila.“ — Zdaj Koren malo utihne, in potem, kakor bi se bil mahoma nekaj domislil, pravi: „Čuješ, smrt! ti, jaz se še iz svojih otročjih let spominjam, da sem večkrat slišal praviti, da se ti lehko tako tenka narediš, da bi na pr. mogla skozi to-le luknjo v puterh zlesti, pa jaz ti povem, da nijsem mogel nikdar tega verjeti, kako bi pač to mogoče bilo?“

„Ljubi moj Koren,“ odgovori smrt, „to nij prav, ako tega ne verjameš. Jaz se morem narediti tenka, tenka, tako tenka kakor slamica in še tanjša.“

denes bi se vsekako začudila lesenjača, da vno tolkokrat v čeških listih zasmehovano se vrnejo isti poslanci, ki so jo pred 16 leti z zaničevanjem in groženjem zapustili. Žal, da se poprej nijsa vrnili, ne pod Potockim, ko so bili, kakor se je naš slavni pesnik B. M. tačas bil dobro izrazil, češki voli najdebelejši, ne pod Hohenwartom, ko so se tudi še lehko kazali, ampak še le zdaj, ko so zelo shujšali. Nikoli ne bi prišlo do direktah volitev in avtonomisti bi si lehko vselej pridobili večino dveh tretjin. Pa kaj pomagajo rekriminacije?

Prišli so tedaj poslanci iz vseh vetrov cislajtanje, da se kar mogoče v polnem številu uže v prvej seji snidejo. Uže včeraj so drug za drugim v zbornico prihajali, in kdor si poprej nij prekrbel sedeža, moral ga je vzeti, kjer je še v kakem kotu kak sedež prazen ostal, če prav na nasprotni strani. Tudi slovenski poslanci so nekako razkropljeni po zbornici, in to vsled neke pomote pomognega urada zborniškega. Na svojih starh sedežih sedé gg. dr. Vošnjak, Pfeifer, Nabergoj, zraven teh Obreza, potem grof Barbo, Herman in se ve da tudi grof Hohenwart. V istej klopi s Hohenwartom sedi g. vitez Schneid, za njim g. baron Gödel-Lannoy. Gg. grof Margheri in Kljun sedita v centru, poslednji zraven znanega Offenheima, dr. Poklukarja pa je nesrečna pomota urada zanesla na skrajno levico mej fortschrittlerje, to tudi zarad tega, ker nekaj teh nemških liberalcev je obdržalo svoje stare sedeže v centri, namesto da bi jih našim prepustili. Zraven dr. Poklukarja sedita sicer še tudi dva konservativca. Zadaj v klopi za slovenskimi poslanci so češki veliki posestniki: knez Lobkovic, dva grofa Clam-Martinic itd.

Sinoč so se zbrale stranke v svojih klubih. Ustavoverci so vse svoje ljudi skupaj zbraniali in prišlo jih je k shodu 151, ali kakor drugi listi pravijo 161, a njihov program je od teh podpisalo samo 139. Ustavoverni listi, da bi po svojej starej navadi sleparili ljudstvo, pripovedujejo, da jih je bilo 161, potem pa imena tistih navajo, ki so podpisali program, a ne rekó, da je teh samo 139, tako da verni bralec mora misliti, da je vseh 161 tudi podpisalo program. Ta manever posnemajo i oficijozni listi. Mej podpisanimi figurirajo tudi ime Kranjca Žveglja.

Klub desnega centra pod Hohenwartom je imel v ponedeljek kratko sejo in

„Tak pa poskusi, da vsaj še vidim to čudo, predno umrjem,“ reče kovač. Smrt nič hudega ne sluteča, se potegne, da je kakor slamica tenka, in se zmota skozi mali čepinec v puterh. Koren pa, ne bodi len, hitro vzame čep, ter ga trdo zabije, potem pak se napoti domov. Smrt ga jame prosi, naj jo izpusti, zarotuje se mu, da mu ne stori nič žalega, da ga hoče na veke v miru pustiti. A Koren jej še besedice ne odgovori. Prišedši domov, stopi na stol, ter obesi puterh v dimnik. Potem pa je povedal svoji ženi, kaj je učnil, a zažugal jej je, da ima molčati in nikomur ne besedice ziniti o tem.

Od te dobe je preteklo sedem let, a smrt se je še vedno sušila v dimu. Skozi vseh teh sedem let nij nihče umrl, na vsem svetu ne. — Kaj mislite, sedem let in nihče ne umreti! Sedmo leto se Koren še le domisli, da ga Bog hoče k sebi; zdaj se stegne na stolu v dimnik in odmaši puterh. Smrt suha ko slamica smukne iz svojega zapora.

odložil volitev predsedništva do prihodnje seje. Imel bo kacihi 53 udov. V tem klubu so vpišani Slovenci in Dalmatinci.

V češki državnopravni klub so tudi Moravani in konservativni veliki posestniki vstopili. Posvetovali so se pod predsedništvtom dr. Riegra. Navzočen je bil tudi minister Pražák. Sklenilo se je, da se bode „Česky klub na riške radě“ gledé državnopravnih prasanj vselej domenil z družimi frakcijami avtonomističke stranke. Omeniti je, ka so se „ustavoverne“ novine nekako privadile temu izrazu.

Potreba slovenske čitanke za sedmi in osmi gimnazijalni razred.

Veliko milost uživamo mi Slovenci, da se na gimnazijih naše slovenske domovine dva-krat na teden (2 uri) slovenščina predava, in morem reči ne za to, da bi v slovenščini dijaki napredovali, nego zato, da še tega ne bi pozabili, kar so se doma naučili. Ne zameri, dragi bralec, ako to trdim, pa je gola resnica, sam sem to doživel na celjskem gimnaziji, na kojem sem osem dolgih let posedal.

Učitelj slovenščine na celjskem gimnaziji je bil in je morda še gospod, kateremu moram priznati, da slovenščino zna, kakor ne kmalu kdo drugi, pa eneržije mu manjka, da bi dijake prisilil slovenščine se učiti.

Tako so bile nekdaj razmere na celjskem gimnaziji in zdaj gotovo nijsa boljše.

Kar se slovenskih učnih knjig tiče, imam sledete omeniti.

Kot berilo služi v prvih šestih razredih Janežičev „Cvetnik“, knjiga še dokaj dobra in razsrega zadržaja; posebno dober je „Cvetnik“ za 5. in 6. razred. A kako je berilo za 7. in 8. razred? Jako slabo, namreč „Miklošičev berilo“. Knjiga je stara in preživila se je uže; kar pa v „Miklošičevem berilu“ posebno grajo zaslubi, je to, da skoro polovica spisov nij izvirnih, ampak iz nemškega so prevedeni. — A vendar moramo našemu slavnemu učenjaku hvaležni biti, da se je slovenske učeče se mladine usmilil in je berilo sestavil ob času, v kojem reč slovenska še nij bila tako razvita, kakor dandanes, in je gradiva izvirnega za čitanko primerno manjkalo. Ako se ne varam, je knjiga tiskana l. 1858.

Glavna naloga nauku v slovenščini za 7. in 8. razred je poznavanje slovenske literature. Istina je, da se v imenovanih dveh raz-

Zdaj pa je ljudstvo jelo jako močno umirati, le Koren ne umrje. Jedenkrat Bog smrti zapove, da ima tudi Korenu nit življenja prestriči; a ona se po nobenej ceni ne upa po Korena iti, boječa, da bi jo zopet uknil. Ko je gospod Bog uvidel, da s smrtjo nič ne opravi, da pa je Koren vendar uže predolgo živel, pošlje vrata po njega. Ko vrag k njemu pride, mu dokaže božjo voljo, da naj gre z njim. Kovaču je to nadležno bilo, zato je mislil, kako bi se rešil nepovoljnega mu gosta, in domisli si.

„Vidim, da mi je svet zapustiti, starost me tlači; slab sem postal — umreti moram,“ pravi kovač; „pripravljen sem in na odmah hočem s taboj iti. Prosim te le še, potripi, da otrokom skujem dve ali tri lopate in motike. Ali glej, nesreča je hotela, meh se mi je pokvaril. Ljubi ded, stori mi ljubav, idi v meh in pihaj v ogenj!“

(Konec prih.)

redih literatura uči, a kako; brez knjige se ne dá dobro učiti. Profesor se muči, učenc se mučijo; profesor mora literaturo narekovati, dijaki pa za njim pisati; koliko se s tem časa potrati, se lehko umeje. Pri tacih okolnostih nij mogoče literaturo dobro sognavati, še v glavnih črtah ne. Manje plodoviti in imenitni ljudje se še omeniti ne morejo. Naj kaže sledeči slučaj, kako znajo dijaki slovensko literaturo.

Lansko leto sem imel priložnost z nekim učiteljskim kandidatom seznaniti se, ki je 7 gimnazijskih razredov dovršil, potem pa v pripravnico šel. Ta mi pové, da je ravno pred nekimi dnevi iz Gorice prišel, kjer je izpit napraviti mislil. Pri skušnji iz slovenščine ga vprašajo, kaj on o Andrijašu vé, kaj in kdo je ta človek bil. Ubogi kandidat je kar debelo gledal in nij si mogel na noben način pretolmačiti, kako — Andrassy pride v slovensko literaturo! Zamenjal je tkalca Andrijaša z ministrom Andrassyjem. Tako se uči literaturo!

Da bi se to zlo odpravilo, potrebna je najprvo nova čitanka za 7. in 8. razred. Ta čitanka bi se morala posebno na literaturo ozirati, kakor nemška Egerieva. V začetku knjige bi ne bil napačen kratek pregled slovenske zgodovine, potem pa naj bi sledili životopisi različnih pesnikov in pisateljev po vrsti, in za vsakim životopisom nekaj spisov omenjenega moža, da se tako učenec more tudi s pisavo tega ali ónega seznaniti.

Toliko tedaj o knjigi, ki je tako potrebna, kakor vsakdanji krub. Može strokovniki, stopite na noge, sestavite novo berilo!

Naj bo dovoljeno še nekaj o staroslovenski spregovoriti. Za naučenje staroslovenske je celih 5 mesecov odločenih, namreč prvi semester osmega razreda. Tudi za staroslovensko nij primerne knjige in mora se „fretariti“, da je groza; in kaj mislite, koliko se je dijaki naučé? Še dobro brati ne znajo, tem manje pa sklanjati ali spregati.

Na hrvatskih gimnazijah je malo bolje; tam sta za staroslovensko dve zadnji leti odločeni. In, akoravno némajo dobre slovnice, se vendar nekaj v dveh letih naučé. nekaj jim mora v glavi ostati.

Ako se torej zahteva, da se mladina kaj nauči, potrebne so s prva dobre šolske knjige, in sveta dolžnost strokovnjakov je, da spišejo primerne knjige, kakor tudi dolžnost vlade, da jih v tem trudapolnem delovanju izdatno podpira.

J—c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. oktobra.

Pri odprtji državnega zabora so bili navzočni vsi ministri. Ministerski predsednik grof Taaffe je predstavil poslancem starostnega predsednika Negrellija, ki je storil obljubo; tudi vsi poslanci so oddali potem svojo obljubo.

Češki klub in pravna stranka bosta poslala v stalni komitet avtonomističke stranke po 5 udov.

V gospodarski zbornici je predsednik Trauttmansdorf pozdravil navzočne ude in prosil za podporo in njih zaupanje, ter dejal, da bode zdanji državní zbor gojil praktične dejanske interese. Naposled je cesarju nazdrávil. Prihodnja seja bode jutri.

Avstrijski vnajni minister baron Haymerle se je vtorek vrnil na Dunaj.

Minister za deželno obrambo, Horst, in vodja finančnega ministerstva, Chertek, sta prišla v nedeljo 5. t. m. v Pešto ter sta 4

ure dolgo posvetovala se z ogerskimi ministri Tisza, Szapary in Szende; v ponedeljek sta se oba vrnila nazaj na Dunaj.

V ogerskem državnem zboru se je dne 6. t. m. sestavil bureaux.

Gledé ogersko-*hrvatske* pogodbe je dne 4. t. m. ogerska regnikolarna deputacija sklenila odgovor na hravatski nuncij. Stvarni obseg tega odgovora je ta-le: Zahtevanje Hrvatske, da bi se popolnoma opustilo določevanje odstotkov, katere mora dajati Hrvatska za skupne stroške, namesto tega pa, da bi se kar sprejelo pravilo, po katerem bi Hrvatska pridržala si 45 procentov svojih dohodkov za svoje avtonomne potrebe, ostalo pak odvedla za skupne potrebe, — to je ogerska regnikolarna deputacija popolnem odbila. Leta 1868. določeni ključ se bode na podlagi davkovskih dohodkov zadnjih 8 let popravil. V obče se lehko reče, da Magjari tudi najopravičenejšim hrvatskim zahtevam nehčajo niti za las ustreži.

Vnanje države.

Ruske novine poročajo, da je vlada našla v nekej privatnej hiši tajno tiskarno; stavci so baš stavili neko prepovedano knjigo. „Novoje Vremja“ pa naznana, da bode finančni minister v kratkem oprostil blagó, ki se na Rusko uvaža, kolekovanja in plombiranja.

Kakor se poroča, bode se ruski car, ki je v Livadiji vrlo okreval in pozdravil se, vrnil v kratkem v Peterburg.

Najboljši dokaz, kaj da je s tako zanim „panslavizmom“, katerega nosijo pangermani zmirom v svojih ustih, je to, da je dobil ruski vojni minister, general Miljutin, najviši pruski red črnega orla.

Miriditski knez Prenk Poda, o katerem se je precej važno pisalo o času srbsko-črnogorsko-turške vojne, bode šel v Carigrad, da si zadobi tam svoje pravice.

Angležem preti v Aziji še od druge strani nesreča; poroča se namreč, da jih bodo tudi Brmanci napadli, za to so za ta slučaj Angleži uže mnogo pripravili se.

Afganistanci pak némajo nikakor sreče; afganistanski emir je sicer prišel v angleški ostrog, ali ta korak ni imel pri afgananskem ljudstvu ónega uspeha, katerega so angleške novine od njega pričakovali. Angleški „sprehod“ v Kabul slabo napreduje, ker jih domači rodovi afganistanski skoraj od vseh strani napadajo. Angležem primanjkuje tudi živeža; to so odnošaji, kateri kako opovirajo brzo in oponirajoče podjavljenje afgananskega ozemlja, akopram se naposled ne more dvomiti, da bodo Angleži zmagonosno prišli v Kabul. Kaj bode pak Rusija k temu rekla, to bode učila bodočnost.

Dne 6. t. m. je imela angleška vlada posvetovanje; vsi ministri, razen Sandona in Northcoteja, so bili navzočni.

Nemški kronsprinc je dne 6. t. m. sè svojimi tremi hčerami odpotoval na Vlaško.

Izid volitev za pruski deželni zbor je liberalcem neugoden. Liberalno-nacionalci so zgubili 38, fortšritlerji pa 10 sedežev.

Gladstone, veliki angleški državnik, je pisal iz Milana o *Italiji*, da njih več to óna Italija, katera je bila v prejšnjem času. Razlika je ta, kakršna je mej mladostjo in starostjo, dejal je. On se bojí, da imajo Italijani menj eneržije za politiko in gospodarsko delo, nego so je imeli pred četrstotletjem, ko je on, Gladstone, tako uspešno boril se v novinah in parlamentu za italijanske težnje in bodočnostna prava italijanska. Zdaj vlada, akopram se zove liberalno, njih po njegovih mislih, ker se bolj pečá z „Italia irredenta“ nego s potrebami italijanskega naroda.

Dopisi.

Z Notranjskega 4. okt. [Izvir. dopis.] V lepej spomladji, ko je zeleni trava krasila tla, in ko so ptičice veselo žvrgolele, bil je tudi kmetič pri vsej svoji revščini vendar le vesel. Radostno je povzdigal svoje oči na cvetoče sadno drevje — vesel je obdeloval vinograd, kateri mu je v začetku obetal dati

obilo zlate kapljice. In tako, stavši up na dobro letino, delal je veselo od zore do mraka. Ali velikrat goljufivo upanje je tuli njemu letos skoraj da jedino plačilo. V spomladji vedna moča uničila je cretje po drevesih, z njim pa sadje. Trta je s prvega prav lepo kazala, in upanje je bilo na obilnejši pridelek memo drugih let. — Pozneje se je pa grozilje tako nekako zničilo, da ga še na vsakej trti nij, in kjer je, še zoreti nehče prav. Vrhuta tega pa je vedna suša (katero so občutili najbolj od Postojne naprej proti Primorskej in ostalej Notranjskej) pokončala mu veliko večino drugih poljskih pridelekov. Samo sena se je pridehalo obilo, a kaj pomaga, ker domača živinoreja peša, in se zbog tega seno prav po slepej ceni prodaja (do sedaj velikrat niti po 1 gl. za cent v Trstu nij bilo dobiti), tako da se niti košnja ne izplača.

Otave se je nakosilo ubogo malo, nekateri je pa niti kosiš nij, temuč jo rajše z živino popasel, kar se bolj splača, nego tako malo travico z velikim tudom kosiši. Kmet je tedaj zopet letos revež. Ubogo ljudstvo vpije in vpije pomoči, a nij ga, da bi je slišal. A kdor je sliši, in bi rad pomagal, ne more, ker roke so mu zvezane — drugi pa, ki so tudi k temu poklicani, ne ganejo se v tem obziru, ker jim je vse prej mari nego kmetovo blagostanje ali gorje. — „Riečekapšar“ pa vsejednako pride vsako četrt leta in z listki označna ljudem po hišah, da imajo o tolikem in tolikem času davke plačati, sicer bo tekel „sekucion“ itd.

Tukaj imate gg. državni poslanci prelepo polje, na katero nas kliče sveta domovinska dolžnost in glas ljudstva, katero je vam svoje zaupanje dalo. — Na izboljšanje kmetijskemu stanu, na umne in praktične postave, katere bi neomejeno dovažanje tujih pridelekov in izdelkov zabranjevale — na to naj bi se v prvej vrsti ozir jemalo, da bi se nekdanji blagostan Avstriji povrnil. Ako se to ne doseže, se je batiti, da bodo tudi vse druge lepe misli in želje tako izginile, kakor izgine v zraku milna pena.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Inženir pri deželnej vladni v Ljubljani, Franc Ziegler je imenovan nadinženirjem, in c. kr. stavbeni adjunkt R. Waschiza inženirjem v službi za državne stavbe na Kranjskem.

— (O ljubljanskem barju) se nam poroča, da ministerstvo za kmetijstvo na Dunaju preiskuje posamezne sklade, koliko goriva ima vsaka zase posébe.

— (Dva konja ukradli) so lopovi gospodarju Antonu Kavki v Ihanu v noči na dan 23. pr. m. iz nezaprtega hleva. Tatov ne pozna in jih še niso zasačili.

— (Zoper govejo kugo.) Ker se je k nam zopet zavlekla goveja kuga, je kranjska deželna vlada storila potrebne korake, da se kuga obmejí, zaprla mejo proti Hrvatski, in določila sledče nagrade ónim, ki ovadijo kateri prestop zakona zoper govejo kugo: za vsako naznanilo, da se je katera goveda na skrivnem prepeljala črez mejo, dobí ovadnik od 5 do 10 gld. za vsako glavo; za ovanjenje vsakega družega prestopka vladne določbe pa od 5 do 20 gld.

— (Premembe pri učiteljstvu.) Na Kranjskem: V pokoj gredó gg. Janez Vresic v Leskovci, Anton Gogala v Begunjah p. T., Janez Pezdič v Ljubnem. G. Andrej Legat

iz Zagorja na Notranjskem pride v Košno; g. Jožef Bozja iz Polhovega grada v Preser; g. Leopold Zupin iz Čemšenika v Kamnogorico; g. Gustav Grosman iz starega trga p. L. k svetu Ivanu (Matenje vasi). Stalno se umeščajo: gg. Vincencij Grum, podučitelj v Ljubljani, France Kovač, učitelj v Zatični, Primož Dolar v Kresnicah in gdč. Marija Malec v Zagorji. Začasno: izpraš. učit. kandid. g. France Trost, učitelj v Podragi; g. Alojzij Lavrenčič v Slapu in g. Janez Bantan v Ambrusu. G. J. Žebre, učitelj na Slapu, je šel za učitelja v Waldherrov zavod v Ljubljani. Izpraš. učit. kandid. g. Janez Koš je postal učitelj v Hartbergu na Štajerskem. V logaškem šolskem okraju so postali učitelji: g. Janez Kermavnar, poprej začasno na Duplici pri Zagorji, v Logatcu, in izpraš. učit. kandid. g. Avgust Kleč v Starem trgu p. Ložu (III. učit.), g. Jožef Žerovnik v Cerknici (IV. učit.), gspdč. Eliza Demšar, dosihob v Starem trgu p. Ložu, III. učiteljica v Žiréh. — Na Goriškem: Gosp. Poniz, podučitelj v Kopru na c. kr. vadnici, ostane tam za učitelja. G. Mrcina, učitelj v Materiji, za podučitelja na c. kr. državno šolo v Gorico. G. Sovdat, abs. kandid., za učiteljico v Ajdovščino; g. Širca, nadučitelj v Cerknem, v Komen; g. Košir, prov. učitelj v Kobarišu, v Komen; g. Čevelj, nadučitelj v Sežani, dobi 6 mesecev odpusta zarad bolehnosti; gdč. Pičamic, abs. kandidatinja, bode ga namestovala; gdč. Kacafura, abs. kandid., za učiteljico v Sežani; g. Anton Leštan, učitelj v Sežani, prevzame vodstvo šole; g. Sluga, prov. učitelj na Gorjanskem, prov. v Štorjanu; g. Bogatec, abs. kandid., prov. v Divačo; g. Čotar, učitelj v Rodiku, v Š. Polaj (če dež. šolski svet potrdi); g. Ivančič, abs. kandid., prov. na Gorjansko.

Razne vesti.

* (Fcm. Ernst vitez pl. Hartung), kateri je dne 1. okt. umrl na Dunaji v svojem 72 letu, je bil najboljši generalov avstrijskih jeden ter odličen ud gospodskej zbornici. Sia préprostega mesarja je pokojnik iz izvrstnimi svojim talentom uže l. 1848 bil majorjem v 17. pešpolku, a l. 1849 so ga imenovali podpolkovnikom in provizoričnim šefom žandarskemu polku za Štajersko in Kranjsko. V vojski l. 1859. je bil generalmajor in poveljnik brigadi. Pozneje so mu izročili dostojanstvo zapovedujočega generala na Dunaji. Na Italijanskem je bil l. 1866 poveljnik vojnemu koru. V bitvi pri Kustoci si je prislužil vitežki križ reda Marije Terezije. L. 1869 je šel v pokoj. Umrši feldcajgmajster je bil lastnik 47. pešpolku, sestavljenemu po največ iz slovenskih Štajcerjev.

* (Kraszewskega slavnost) v Krakovu se je vršila velesijajno. Gledališka predstava dne 3. t. m. je bila prekrasna. Zbralo se je bilo v Talijin hram najboljši občinstvo. Mej najglasovitejšimi igralci se je osobito odlikovala iz Amerike k slavnosti prišedša slavna igralka Modrzejewska. Rusov so povsem pogrešali, jedini Turgenjev, osoben prijatelj jubilaru, ga je pozdravil posebno simpatično. Navzočnost in nagovori čeških in moravskih udeležnikov so bili z navdušenimi pozdravi sprejeti. Dne 4. t. m. o póludne so Kraszewskemu slovesno izročili doktorsko diplomo krakovske filozofične fakultete. Vsa častna darila jubilantu poklonjena so vredna preko 60 tisoč goldinarjev.

* („Slovansky katalog bibliografii za rok 1878“) prinaša bibliografijo češko od G. Francia, poljsko od J. Kotule, malorusko od Stefanovića, srbsko-lužičko od M. Smolera, slovensko od Fr. Hubada, hrvatsko in srbsko od A. Michálka.

* (Pogumna krčmarica.) Blizu Budima na Ogerskem je prišel v gostilno pote-

pin, zahtevajoč, naj mu krčmarica, katera je baš sama doma bila, dā novcev. Odgovorivšo da jih néma, zgrabi za lase in jo jame tepti. K sreči se mu izmuzne krčmarica in popadši poleno udari lupeža, da se nezavesten zgrudi. Takšnega pahne pred vrata, katera takoj zaklene, a sama se pripravlja na nov boj. Klatet se res skoraj zopet zavé ter začne na pragu brusiti svoj nož. Potem ulomi vežne duri. A komaj stopi v vežo, ko mu uže v glavo bruhne vrela voda, in kričeč pade na tla. V tem hipu sta prišla dva vinska trgovca in sta povezala razbojnika, ter takó rešila napadeno krčmarico.

Tujci.

7. oktobra:

Evropa: Heppacher iz Trsta.
Pri Slovni: Korač, Folnegović iz Hrvatskega.
Schnurgast iz Dunaja: Heder iz Kočevja.
Tschöll iz Innsbruka:
Pri Mateti: Aljančič iz Dolenjskega. — Sölich iz Gradea. — Bauman iz Dunaja. — Onderka iz Idrije. — Globočnik iz Železnikov.
Pri avstrijskem cesarju: Horvat iz Dunaja.

— Sorz, Stonfer iz Trbovlja. — Jeglič, Jurjančič iz Logatea.

Tržne cene

v Ljubljani 8. oktobra t.l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 2 gld. 93 kr.; — ajda 4 gld. 84 kr.; — proso 4 gld. 39 kr.; — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 35 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 75 kr.; — masla kilogram — gld. 84 kr.; — mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 56 kr.; — špeh povojen — gld. 60 kr.; — jajec po 2^{1/2} kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 58 kr.; — telećino 66 kr.; — svinsko meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 51 kr.; — siame 1 gld. 25 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Trgovski učenec,

izpolnivši šolsko dolžnost, vzeme se pod dobrimi pogoji takoj v službo pri gospodu

J. S. Oset-ú,
(475-1) trgovcu na Vranskem.

Dunajska borza 8. oktobra.

(Izvirno teleografsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	40	kr.
Zlata renta	80	60	kr.
1860 drž. posojilo	125	85	kr.
Akcije narodne banke	835	—	kr.
Kreditne akcije	266	20	kr.
London	116	95	kr.
Srebro	—	—	kr.
Napol.	9	30 ^{1/2}	kr.
C. kr. cekini	5	57	kr.
Državne marke	57	70	kr.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osobnim ali poštuum naročilom pri **A. Hartmannu v Ljubljani**, v Luka Tavarjeve hiši. (330-23)

Najsjajnejši vspeh zagotovljamo. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4^{1/2} kr.

Največja razprodaja

zdolaj imenovanih stvari s svetovne razstave, za polovico vrednosti.

Žepne ure.

(Iz Švajce).

Vsaka ura je najfineje repasirana, na trenotek regulirana in jamči se na 3 leta.

Najboljše in najceneje ure sveta!

Krasna ura na valjar iz najtežjega nikel-srebra, na sekund repasirana, z zastonji pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom, ključem in baršunastim etui-jem, preje gld. 16, zdaj samo gld. 5.80.

Žepna ura iz umetnega zlata, na minuto regulirana, z zastonji pridodano vrlo fino verižico od pravega double-zlata, ključem in baršunastim etui-jem, samo gld. 3.75.

Krasna ura na sicerice iz težkega nikel-srebra, na sekundo regulirana, z zastonji pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom in baršunastim etui-jem, preje gld. 21, zdaj samo gld. 7.75.

18lotna srebrna ura na valjar, puncovana v c. kr. kovnic, s 15 rubini, razen tega na novem električnem potu pozlačena, na sekundo regulirana, preje gld. 27, zdaj samo gld. 12.60.

Krasna, prava 18lotna puncovana srebrna ura za gospe, s 15 rubini, razen tega na novem, električnem potu pozlačena, tako, da je ne more noben zlatar sveta od pravo zlatih razločiti; razen tega zastonji jedno verižico iz umetnega zlata in najfinnejšega venecijanskega pletivo, preje gld. 28, zdaj samo gld. 16.

Krasna cizelirana žepna remontoirska ura, na držku brez ključa za navijati, z dvojnim in kristalnim oklopom, preje gld. 24, zdaj samo gld. 8.85, z verižico od double-zlata itd.

Isto tako fina emmil-ura sè strojem za odbijanje ur, more se porabiti v najlegantnejši sobi, gld. 2.85.

Razgurana ura za buditi z rotoputjo, more se tudi uporabiti kot ura za pisno mizo, preje gld. 12, zdaj pa samo gld. 5.

Število ur zmanjšalo se je, kdor želi tedaj imeti za malo novcev izvrstno uru, ki povsod najmenj stane četrinrat več, naj se preje ko može obrne na zdolaj označeno firmo.

Solnčniki in dežniki.

(Iz Milana v Italiji.)

Jeden solnčnik od ponarejene sile z belo, zeleno, rdečo ali plavo podstavo, s plastičnim nikelnakitom in posebnim podstavom paspoliranom, preje gld. 4, zdaj samo gld. 2.

Jeden italijanski **kloth-dežnik** z zapenjacem od kina-srebra in najfinje rezano palico, preje gld. 4.50, zdaj pa samo gld. 2.30.

Jeden **double-solnčnik** za gospode in gospe, podstavljen in v vseh barvah, z zapenjacem od kina-srebra in verižico stane samo gld. 2.

Dežni plašči od proževine in ogretci.

(Amerika.)

One izvrstni **dežni plašči** so zaradi svoje vrednosti odlikovane s 15 medaljami, a zaradi svoje dvojne svrhe, za dež kot kaput, za lepo vreme kot elegantni moderni ogretci za nositi je najboljša in najpraktičnejša oblika. Ti dvojni kaputi se stali preje gld. 14 do 16, ter se zdaj za čudno malo ceno od gld. 7.30 do 8.30 dobivajo. Naj nikdo ne opusti naročiti se te oblike, posebno ker se dobiva vsake velikosti.

2000 tucatov amerikanskih svilnih natikačev in nogovic

(Filadelfija v Ameriki).

najzdravejša nošnja, bladi noge in popije pot, 6 parov gl. 1.50, nogovice 3 par gl. 1; tiste so jednobarevne, v najmodernijih bojah, nebezeno plave, rdeče, sive in pisane.

Še jedenkrat priporočamo spoštovanim čitateljem, to dobro in samo jedenkrat v življenu kazodo se priliko porabiti in naročite tako hitro in mnogobrojno kolikor je mogoče priposlati, da se more zadovoljiti vsakemu posébe, ker po prvej objavi tega naznanila, proda se jako veliko.

Naslov za pisma: **A. FRAISS**, Rothenthurmstrasse, Hauptdepot industrieller Fabrikate, 9, BEČU.

Naročbam iz Bosne in Hercegovine treba priložiti novce, ker se tja pouzetbe ne pošiljajo.

— Sorz, Stonfer iz Trbovlja. — Jeglič, Jurjančič iz Logatea.

Tržne cene

v Ljubljani 8. oktobra t.l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 75 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 2 gld. 93 kr.; — ajda 4 gld. 84 kr.; — proso 4 gld. 39 kr.; — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 35 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 75 kr.; — masla kilogram — gld. 84 kr.; — mast — gld. 74 kr.; — špeh frišen — gld. 56 kr.; — špeh povojen — gld. 60 kr.; — jajec po 2^{1/2} kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 58 kr.; — telećino 66 kr.; — svinsko meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 51 kr.; — siame 1 gld. 25 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 7 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Trgovski učenec,

izpolnivši šolsko dolžnost, vzeme se pod dobrimi pogoji takoj v službo pri gospodu

J. S. Oset-ú,
(475-1) trgovcu na Vranskem.

Nevrjetno ali resnica je!

Jedna cela oprava za gospé (Draždani).

sestočea iz jedne ženske oprave iz pravobojnega frane-kretona ali tako zvanega ruskega platna z mnogim liščom in najmodernejšega kraja samo gl. 3.75, kjer je se samo za delo plačalo gl. 8.

Jedna fina oprava s krasno naličanim pláščem iz pravobojnega kretona ali ruskega platna samo gl. 5.50, a za samo delo se je plačalo gl. 12.

Najpraktičnejše je, da so te oprave vsakej gospé prislate in brez njih biti ne more.

Zaradi mnoge prodaje priporoča se najhitrejša naročba.

Tega se nij bilo!

2000 komadov

pravih angleških plaidov za pot. (London.)

Ta za doma in pot neobhodno potrebna reč se pripoveda silno p. n. prebivalcem te dežele. Vsi plaidi so za prodajo samo slučajno k nam došli, so iz najfinnejše in najtežjih angleških plaid-kranine, jako veliki in široki, tudi kot potno pokrivalo za upotrebiti in še jedno leto kasneje more si človek iz te izvrste tkanine napraviti celo garderobo. Preje so stali gl. 14 do 16, zdaj samo gl. 5.50 do 7.50.

Perilo

za gospode in gospe. (Kumburg v Češkej.)

Jedna rnoška oxford-srajca, četvornata z ovratnikoma gl. 1.70.

Jedna fino vezana moška srajca iz najboljega širitinga gl. 1.70.

Jedna gladka četvornata strong-srajca gl. 1.70.

Jedna tako ženska srajca s krasno vezenino gl. 1.70.

Jeden divno oljšan nočni korset, drugačno vezan, gl. 1.70.

Jedne ženske hlačice z najlepšo vezljanim liščom, gl. 1.70.

Jedna krasna strukica za gospe, z najfinnejšim plisnjem na lišpana, gl. 1.70.

Jeden francoski steznik životnik za ženske gl. 1.50.

Vse perilo je najboljša in najtrajnejše delo, ter je preje skrat več stalo. Pri naročbi je treba samo obseg vrata v centimetrih naznamati.

Oljene slike

s fino pozlačenimi okviri.

(Monako.)

To krasne **oljene slike** so s prosto roko na platno slike, visoke so 21 dunajskih colov, a 26 palcev široke, izvedene v akademijah za lepo umetnosti, v finih cvetjem in arabeskami olepljenimi okviri. Te slike krasijo vsako sobo in dvorano, ter so ali slike dežel, iz raznih genov in svetniki vsakega imena. Preje je stala jedna slika gl. 15, zdaj z okviri vred samo gl. 4.85, katera prilika se ne bodo nikdar več podala.

Obuvalo

za gospode in gospe. (Dunaj.)

Najfinje obuvalo iz teleče kože, dvakrat sešito, z 2 ali 3 podplati, najsolidnejše dunajsko delo, par za gospode po gld. 4.85, za gospe gl. 3.85, vsi črevlji v najnovnejši moderni fasoni. Pri naročbi treba naznačiti daljino in višino noge, ali pak črevlji priposlati na ogled. Vsi črevlji so preje dvakrat več stali.

(348-10)